

Pravda a myšlenka „pravdy“

Myšlenka „pravdy“ je starší než filosofie, a to v obojím smyslu: jakožto myšlenka myslící i jakožto myšlenka myšlená. Filosofie, jak už samo její jméno říká, s tím nejen musí počítat, ale hlásí se k tomu jako ke „skutečnosti“, která filosofovi dovoluje se ustavit, tj. „stát“ se filosofem a vymezit svůj vztah k oné „skutečnosti“ ještě mnohem „základnější“ (resp. oné skutečnosti vsutku zakládající), k níž se tímto svým vymezením přihlásil a vždy znovu hlásí (a také má a musí hlásit, má-li filosofem zůstat resp. se jím stále znovu stát a sebe i jiné tím vždy znovu ujišťovat), totiž k „Pravdě“ samé. Odtud můžeme rozumět, proč je „pravda“ stále chápána jako něco, čemu filosof (a nejen filosof, ale každý člověk) musí naslouchat, nač musí dát, co musí respektovat, a to prostě proto, že to je pravda, která nakonec rozhoduje o vše, zda to je pravé či nikoli. A to samozřejmě musí platit také o našem myšlení, o každé myšlence – a tudíž také o myšlence „pravdy“. Chápu to jako poslední důvod toho, proč filosof nemůže sám sebe chápat jako někoho, kdo tu „pravdu“ (resp. „moudrost“) má, kdo ji ovládá, kdo jí vládne a o ní rozhoduje, takže veškerá jeho myšlenkové i životní aktivita musí být živena „pravdou“ a zaměřována k „pravdě“ jako k tomu, po čem filosof touží, co miluje a oč se všemi svými silami snaží, ale co nikdy plně nemá a mít nemůže.

(Písek, 080613-1.)